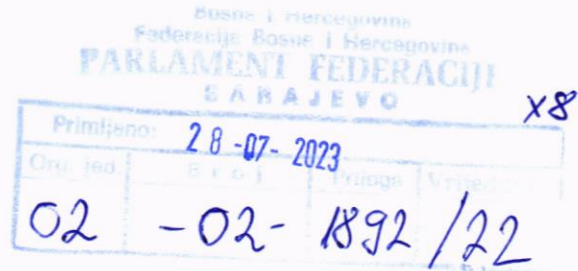

Broj: 02-02-191-~~7~~23
Tuzla, 25.07.2023. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije BiH
Dom naroda
- n/r predsjedavajućeg -

PREDMET: Zaključak, dostavlja se

U prilogu Vam dostavljamo zaključak Skupštine Tuzlanskog kantona broj: 01-02-191-6/23 od 24.07.2023. godine, a u vezi sa nacrtom federalnog Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom.

Također Vam dostavljamo:
- Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona i
- Izvještaj Komisije za rad i socijalnu politiku Skupštine Tuzlanskog kantona, broj: 02-02-191-5/23 od 20.07.2023. godine.

S poštovanjem,

Dostavljeno:
1x Naslovu
1x Evidenciji
1x Arhivi

Na osnovu člana 111. stav (2) Poslovnika Skupštine Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 13/19 i 5/20), razmatrajući nacrt federalnog Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici od 24.07.2023. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I

Skupština Tuzlanskog kantona prihvata Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona i izvještaj Komisije za rad i socijalnu politiku Skupštine Tuzlanskog kantona na nacrt federalnog Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom.

II

Mišljenje i izvještaj iz tačke I. ovog zaključka uputit će se Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina
-Federacija Bosne i Hercegovine-
TUZLANSKI KANTON
Skupština

Broj: 01-02-191-6/23
Tuzla, 24.07.2023. godine

Na osnovu člana 26. Poslovnika Skupštine Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“ br. 13/19 i 5/20) i člana 21. stav 3. Poslovnika o radu Komisije za rad i socijalnu politiku Skupštine Tuzlanskog kantona broj: 02-02-363-2/20 od 3.6.2020. godine, Komisija za rad i socijalnu politiku održala je sjednicu 20.07.2023. godine, te Skupštini Tuzlanskog kantona podnosi

IZVJEŠTAJ

Komisija za rad i socijalnu politiku Skupštine Tuzlanskog kantona je razmatrala i podržala nacrt federalnog Zakona o jedinstvenim načelima u okviru materijalne podrške lica sa invaliditetom i mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona.

Bosna i Hercegovina
-Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
SKUPŠTINA
- Komisija za rad i socijalnu politiku -
Broj: 02-02-191-5/23
Tuzla, 20.07.2023. godine

Predsjednik
Komisije za rad i socijalnu politiku

Fadil Kudumović

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-02-8571-1/23
Tuzla, 20.06.2023. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 i 15/17), Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 20.06.2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Prihvata se Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak na nacrt Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom.

II

Mišljenje iz tačke I ovog Zaključka uputit će se Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje.

DOSTAVITI:

- 1 x Skupštini Tuzlanskog kantona
- 1 x Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i povratak
- 1 x Evidenciji
- 1 x a/a

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU
POLITIKU I POVRATAK

MIŠLJENJE
NA NACRT ZAKONA O JEDINSTVENIM NAČELIMA I OKVIRU MATERIJALNE
PODRŠKE OSOBA SA INVALIDITETOM

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK je razmotrilo nacrt Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom, te podržava donošenje Zakona, uz slijedeće primjedbe, prijedloge i sugestije:

- Smatramo da predloženim Nacrtom Zakona trebaju biti obuhvaćena sva lica sa invaliditetom bez obzira na uzrok i okolnosti njegovog nastanka (invaliditet kao posljedica bolesti urođene ili stečene, invaliditet kao posljedica povrede na radu ili profesionalnog oboljenja, invaliditet kao posljedica ratnog djelovanja –ratni vojni invalidi i civilne žrtve rata) kako bi imali ista prava, uslove i novčane naknade ili eventualno da se propiše da lica sa tzv „neratnim“ invaliditetom, bez obzira na procenat invaliditeta, imaju ista prava i novčane naknade kao i lica sa invaliditetom koji je posljedica ratnog djelovanja po propisima o pravima branilaca ili civilne žrtve rata po propisima kojima se uređuje te oblast.

Neujednačenost ostvarivanja prava lica sa invaliditetom u suprotnosti je sa Konvencijom o pravima lica sa invaliditetom koja je sastavni dio pravnog sistema naše zemlje.

- U članu 2. stav (2) brisati.

Budući da se članom 2. propisuje definicija lica sa invaliditetom (takav je i naziv člana) što je već propisano u stavu (1) tako da je stav (2) nepotreban jer se njime definišu lica kod kojih se *ne utvrđuje invaliditet*, pa je nejasno zašto bi ta lica bila uopšte predmet ovog Zakona. Posebno su neosnovani navodi da „prava po osnovu takvog stanja ova lica mogu ostvariti po kantonalnim propisima“ budući da je nejasno koja su to „ova lica“ jer im se, kako je navedeno, *ne utvrđuje invaliditet*, po kojem osnovu mogu ostvariti prava ako su lica kojima se ne utvrđuje invaliditet, i zašto to onda spada u domen ovog Zakona, koja su to prava i po kojem kantonalnom propisu ih mogu ostvariti?

- U članu 5. u stavu (1) brisati tekst: „te utvrditi i druga prava koja će biti u funkciji unapređenja položaja lica sa invaliditetom u društvu, u skladu sa svojim mogućnostima i njihovim potrebama“ budući da dio III Nacrta nosi naziv „Jedinstvena načela“ i da se u članu 5., koji spada u taj dio, ne može propisivati utvrđivanje drugih prava nego samo načela.

Iz istog razloga brisati i stav (2) istog člana.

-U članu 7. u stavu (1) tačka: „h) smještaj u drugu porodicu“ mijenja se i glasi: „h) hraniteljstvo“ kako bi se naziv prava uskladio sa odredbama Zakona o hraniteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine. Naziv „smještaj u drugu porodicu“ se koristio prema odredbama ranijih propisa. Ističemo primjedbu da se ne ponavljaju prava koja su već propisana *lex specialis* propisima (npr. Zakonom o hraniteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine je propisano da pravo na hraniteljstvo, između ostalih kategorija, imaju i lica sa invaliditetom ili npr. Zakonom o

osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Federacije Bosne i Hercegovine je propisano da pravo na smještaj u ustanovu socijalne zaštite, između ostalih kategorija, imaju i lica sa invaliditetom i sl.), a sa druge strane nedostaju neka prava koja lica sa invaliditetom treba da imaju (socijalne usluge, stambeno zbrinjavanje i dr.)

U istom članu (3) precizirati u skladu sa kojim propisima se prava od tačke d) do k) ostvaruju, te riječi: „ostvaruje se“ zamjeniti riječima: „mogu se ostvariti“.

- U članu 11. u stavu (1) iza tačke b) dodati nove tačke kojima će biti obuhvaćene ostale grupe lica sa manjim procentima invaliditeta.

U članu 11. stav (2) brisati jer je kontradiktoran članu 7. stav (3) Zakona, budući da su članom 7. propisana prava koja **sva** lica sa invaliditetom iz člana 2. stav (1) mogu ostvariti, kao i da je stavom (3) propisano da se prava iz stava (1) tačka d) do k) mogu ostvariti u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju i socijalnoj zaštiti. Suprotno tome u članu 11. u stavu (2) se navodi da prava iz člana 7. stav (1) tačke d), e), f), g), h) i j) (*nejasno je zašto je izuzeta tačka i) smještaj u ustanovu socijalne zaštite*) mogu ostvariti samo lica sa invaliditetom kod kojih je utvrđen stepen oštećenje organizma u visini od 60%, 70% i 80%, što bi značilo da lica kod kojih je utvrđen stepen oštećenje organizma u visini od 90% i 100% ne mogu ostvariti npr. pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala ili pravo na prioritarno zapošljavanje pod jednakim uslovima i slično.

Generalno se protivimo da se ovim Zakonom vrši „podjela“ lica sa invaliditetom prema stepenu oštećenja organizma, odnosno da lica sa 90% i 100% invaliditeta budu u nadležnosti Federacije a lica sa manjim % invaliditeta u nadležnosti kantona, pa da kantoni, spram svojih mogućnosti i ekonomske moći donose propise kojima bi se ostvarila prava i za ta lica, dok se u nekim kantonima uopšte ne bi donosili propisi niti bi ta lica imala ikakva prava. Svjedoci smo da je takva praksa donošenja propisa prisutna u Federaciji BiH duži niz godina, pa tako druge kategorije iz resora socijalne politike trpe različita prava i mogućnosti, različitu visinu naknada, uslove i slično, jednom rječju trpe diskriminaciju.

Jasno je da je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine nadležnost socijalne zaštite podjeljena između Federacije i kantona, ali to ne znači da takvu nadležnost treba svesti na ostavljanje mogućnosti (izbor) kantonima da spram svoje ekonomske moći i drugih razloga odlučuje da li će neko imati pravo i u kojem iznosu, odnosno podjeljena nadležnost ne smije značiti diskriminaciju građana ovisno o kantonu u kojem ima prebivalište.

Najbolji primjer za pokušaj rješavanja takve problematike je prošlogodišnji Zakon o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH, koji je propisao iste uslove i istu visinu naknade za dječiji dodatak, ali je opet ostavio mogućnost da kantoni, spram svoje mogućnosti i naravno ekonomske moći, uređuju i druga prava pa imamo slučaj da su neki kantoni (ekonomski moćniji) uveli druga prava (dodatak na djecu) a neki (većina) nisu, pa su time u nekim kantonima djeca tog kantona vrijednija od djece u drugim kantonima.

Smatramo da se takve i slične situacije ne smiju ovim Zakonom dozvoliti, te da sva lica sa invaliditetom treba da imaju ista prava i iste mogućnosti na području cijele Federacije BiH, a to je moguće jedino ako se jednim zakonom na nivou Federacije BiH propišu jednaka prava, uslovi i visina naknada za sva lica sa invaliditetom na području Federacije BiH i da se ta prava finansiraju iz jednog budžeta tj. Budžeta Federacije BiH.

-U članu 12. u stavu (2) iza tačke b) dodati nove tačke kojim će se, za ostale grupe lica sa manjim procentima invaliditeta, utvrditi procenat iznosa lične invalidnine.

- U članu 14. u stavu (2) riječi: „u cjelosti ili djelimično.“ brisati, budući da lice koje je smješteno u ustanovu socijalne zaštite i za koje se troškovi smještaja isplaćuju iz budžeta, ne bi

trebalo ostvarivati istovremeno i pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica, koje se takođe isplaćuje iz budžeta, ali i zbog toga što se takvo lice smješta u ustanovu socijalne zaštite u kojoj će upravo imati njegu i pomoć od drugog lica.

Ukoliko je zakonodavac imao namjeru da licima koja djelimično učestvuju u troškovima smještaja omogući ostvarivanje prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica, onda se mora propisati i limit tog djelimičnog učešća u participaciji.

- U članu 19. u stavu (2) riječi: „ili nekog drugog razloga čije postojanje utiče na korištenje, obim i prestanak prava“ brisati budući da je nejasno koji drugi razlozi mogu biti ako je u cijelom stavu riječ o smrti i zakonskim nasljednicima.

-U članu 22. riječi: „(u daljem tekstu: općinska služba)“ zamjeniti riječima: „(u daljem tekstu: centar za socijalni rad)“ budući da su u velikoj većini kantona odnosno gradova/općina centri za socijalni rad prvostepeni organi. pa time skraćena za desetine centara za socijalni rad u gradovima/općinama Federacije BiH treba da bude „centar za socijalni rad“ a ne „općinska služba“.

Ostale članove uskladiti sa navedenim.

-U članu 23. u stavu (4) tačka a) razmotriti opravdanost da se uz zahtjev podnosi kopija lične karte s obzirom na odredbe Zakona o ličnoj karti BiH i Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH, uz prijedlog da se prilikom podnošenja zahtjeva izvrši uvid u ličnu kartu podnosioca zahtjeva. U istom članu u stavu (4) tačka b) riječi „prijavu prebivališta (CIPS)“ zamjeniti odgovarajućim obrazcem o prebivalištu PBA 1/PBA 3/PBA 4 kako bi stranka znala koju vrstu dokumenta treba priložiti uz zahtjev.

-U članu 28. riječi: „primjenjuju se propisi o upravnom postupku“ zamjeniti riječima: „primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine“ kako bi se precizirao propis o upravnom postupku koji se primjenjuje u Federaciji BiH.

- U članu 41. brisati riječi: „člana 7. stav (2)“ budući da se taj član (Pravo utvrđeno ovim Zakonom ne može ostvariti lice koje isto pravo koristi ili može koristiti prema drugim propisima) primjenjuje na ostala prava koja se, donošenjem predmetnog Zakona, ne prestaju primjenjivati npr. prava civilnih žrtava rata, stalna novčana pomoć i dr.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

NACRT

ZAKON
O JEDINSTVENIM NAČELIMA I OKVIRU MATERIJALNE PODRŠKE
LICA SA INVALIDITETOM

Sarajevo, oktobar 2022. godine

ZAKON
O JEDINSTVENIM NAČELIMA I OKVIRU MATERIJALNE PODRŠKE
LICA SA INVALIDITETOM

I OPĆA ODREDBA

Član 1.
(Predmet)

Ovim zakonom utvrđuje se definicija lica sa invaliditetom, definicija invaliditeta, jedinstvena načela, jedinstveni institucionalni model za ocjenu stepena invaliditeta, okvir i jedinstven pristup materijalne podrške lica sa invaliditetom, osnovna prava, obim i uslovi pod kojima se ostvaruju, osnovica za ta prava, finansiranje, svrha isplate novčanih naknada za priznata prava, postupak za ostvarivanje osnovnih prava, nadzor nad primjenom zakona i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih prava lica sa invaliditetom na području Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

II DEFINICIJA LICA SA INVALIDITETOM I INVALIDITETA

Član 2.
(Definicija lica sa invaliditetom)

- (1) Lice sa invaliditetom, u smislu ovog zakona, je lice kod kojeg postoje trajne promjene u zdravstvenom stanju, odnosno trajno oštećenje organizma koje je prouzrokovano bolešću (urođenom ili stečenom) ili povredom i koje se ne može otkloniti liječenjem ili mjerama medicinske zaštite, a koje je zbog takvog stanja u interakciji sa različitim barijerama onemogućeno, pod jednakim uslovima ravnopravno sa ostalim članovima tog društva, sudjelovati u svim segmentima života, a to su:
- a) djeca i odrasli koja su slijepa i slabovidna;
  - b) gluha i nagluha;
  - c) sa poremećajima u govoru i glasu;
  - d) sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju;
  - e) sa smetnjama u psihičkom razvoju (lakog, umjerenog, težeg i teškog stepena);
  - f) lica sa kombinovanim smetnjama (višestruko ometena u razvoju).
- (2) Kod lica kod kojih je do promjene u fiziološkom funkcionisanju organizma (ograničenje fizioloških i psihičkih sposobnosti kao što je umanjenje snage, izdržljivosti i opterećenja, smanjenje pokretljivosti kičme i ekstremiteta, staračko smanjivanje pamćenja, specifična ograničenja vida i sluha) došlo uslijed prirodnog procesa starenja, ne utvrđuje se invaliditet, a prava po osnovu takvog stanja ova lica mogu ostvariti po kantonalnim propisima.

Član 3.
(Definicija invaliditeta)

Invaliditet može biti:

- a) mentalni (mentalna oboljenja);
- b) intelektualni (smetnje u intelektualnom razvoju i funkcionisanju);
- c) fizički (tjelesna oštećenja);
- d) senzorni (čulna oštećenja).

III JEDINSTVENA NAČELA

Član 4.
(Jedinstvena načela, nediskriminacija i rodna jednakost)

Jedinstvena načela u smislu ovog zakona su :

- a) rodna jednakost, ravnopravnost i nediskriminacija spolna, starosna, vjerska, rasna, nacionalna, etnička, socijalna, politička, te svaka druga po bilo kojoj drugoj osnovi;
- b) dostupnost i jednak tretman u ostvarivanju prava lica sa invaliditetom po ovom zakonu;
- c) pristup informacijama i odgovarajuća komunikacija korisnika i pružatelja usluga;
- d) uvažavanje urođenog dostojanstva, lične autonomije, uključujući slobodu izbora i nezavisnost lica sa invaliditetom i afirmisanje njihovih potreba i mogućnosti;
- e) razvijanje ambijenta za stvaranje jednakih mogućnosti za lica sa invaliditetom, sa posebnim osvrtom na lica sa najtežim oblicima invaliditeta;
- f) osiguranje aktivne uloge, promocije i podrške za lica sa invaliditetom u svim politikama i mjerama;
- g) osiguranje uključivanja pitanja invaliditeta u sve razvojne dokumente u zemlji, na svim nivoima organizovanja;
- h) osiguranje sektorskih mjera kojima se ta pitanja uređuju za zdrava lica, čijom bi provedbom bile stvorene mogućnosti za ravnopravno sudjelovanje lica sa invaliditetom u području obrazovanja, pristupačnosti okoliša, usluga i informacija, zdravstvene zaštite i socijalne sigurnosti, zapošljavanja i samostalnog porodičnog života, sporta i rekreacije, pristupa kulturi, pravdi, pravu na religiju i uključivanje u politički i javni život, podizanja svijesti javnosti i unapređivanje poštovanju njihovih prava.

Član 5.

(Proširenje prava prema mogućnostima kantona)

- (1) Pored prava utvrđenih ovim zakonom organi i institucije u čijoj je nadležnosti zaštita i ostvarivanje prava lica sa invaliditetom, mogu u svojim posebnim zakonima ugraditi jedinstvena načela iz ovog zakona, te utvrditi i druga prava, koja će biti u funkciji unapređenja položaja lica sa invaliditetom u društvu, u skladu sa svojim mogućnostima i njihovim potrebama.
- (2) Propisima iz stava (1) ovog člana ne mogu se izmijeniti osnovna prava materijalne podrške lica sa invaliditetom, utvrđena ovim zakonom, niti po vrsti niti po obimu .

IV JEDINSTVENI INSTITUCIONALNI MODEL ZA OCJENU STEPENA INVALIDITETA

Član 6.

(Način pribavljanja ocjene)

- (1) Procenat invaliditeta u smislu člana 3. ovog zakona, utvrđuje se na osnovu jedinstvenih pravila, kriterija i procedura, za sve osobe sa invaliditetom.
- (2) Ocjenu o procentu invaliditeta iz stava (1) ovog člana, donosi Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja (u daljem tekstu: Institut), na osnovu Pravilnika o jedinstvenim kriterijima i pravilima postupka za medicinsko vještačenje i Liste invaliditeta, koja je njegov sastavni dio.
- (3) Ocjenom se utvrđuju samo trajne, odnosno konačne promjene u zdravstvenom stanju, odnosno trajno oštećenje organizma koje je prouzrokovano bolešću (urođenom ili stečenom), povredom i koje se ne može otkloniti mjerama medicinske zaštite i rehabilitacije.
- (4) Pribavljanje ocjene medicinskog vještačenja se obavlja na zahtjev lica sa invaliditetom ili po zahtjevu nadležnog organa

V OKVIR MATERIJALNE PODRŠKE LICIMA SA INVALIDITETOM

Član 7.

(Prava lica sa invaliditetom)

- (1) Lica sa invaliditetom iz člana 2. stav (1) ovog zakona imaju slijedeća prava i to na :
  - a) ličnu invalidnina;
  - b) dodatak za njegu i pomoć od drugog lica;
  - c) ortopedski dodatak;

- d) pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;
- e) osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija);
- f) prioritarno zapošljavanje pod jednakim uslovima;
- g) novčanu i drugu materijalnu pomoć;
- h) smještaj u drugu porodicu;
- i) smještaj u ustanovu socijalne zaštite;
- j) usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
- k) kućna njega i pomoć u kući.

(2) Prava iz stava (1) tač. a), b) i c) ovog člana, ostvaruju se pod uslovima, na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom.

(3) Prava iz stava (1) tač. d), e), f) g), h), i), j), k) ovog člana, ostvaruju se u skladu sa propisima o socijalnoj zaštiti, zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju i socijalnoj zaštiti.

Član 8.

(Osnovni uslovi za ostvarivanje prava)

Pravo na novčane naknade za ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak po odredbama ovog zakona, mogu ostvariti lica sa invaliditetom, koja između ostalih ispunjavaju i ove uslove:

- a) kod kojih je ocjenom medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja Instituta utvrđen procenat ukupnog oštećenja organizma u visini od 90% i 100%;
- b) lica koja su državljani Bosne i Hercegovine i koja imaju prijavljeno prebivalište ili boravište na području Federacije.

Član 9.

(Gubitak prava zbog odjave prebivališta-boravišta)

Ukoliko korisnik prava odjavi prebivalište ili boravište sa područja Federacije, sva prava utvrđena pravomoćnim rješenjem mu prestaju sa datumom odjave.

Član 10.

(Mogućnost izbora povoljnijeg prava)

- (1) Pravo na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak po odredbama ovog zakona ne može koristiti lice ukoliko to pravo koristi ili može koristiti po drugim propisima (propisima o pravima boraca, civilnim žrtvama rata, propisima PIO/MIO-lična invalidnina po ovom zakonu-naknada za fizičku onesposobljenost).

(2) Ukoliko lice sa invaliditetom već koristi ova prava po nekom drugom propisu, nema mogućnost odabira da to pravo koristi po odredbama ovog zakona, iako je povoljnije.

(3) Izuzetno od stava (2) ovog člana pravo povoljnijeg izbora prava ima:

- a) lice koje koristi ili ispunjava uslove za ostvarivanje prava na mjesečno lično novčano primanje po drugom propisu, u odnosu na ličnu invalidninu po ovom propisu;
- b) lice koje će po osnovu tjelesnog oštećenja uslijed eksplozije zaostalog ratnog materijala, ispuniti uslove za ostvarivanje povoljnijeg prava po drugom propisu, u odnosu na sva prava koja koristi ili može koristiti po ovom propisu.

VI OSNOVNA PRAVA LICA SA INVALIDITETOM

Član 11.

(Zakonski minimum oštećenja organizma za ostvarivanjem svih prava)

(1) Radi ostvarivanja osnovnih prava utvrđenih ovim zakonom, lica sa invaliditetom se razvrstavaju prema utvrđenom procentu oštećenja organizma u dvije grupe i to:

- a) I grupa- lica sa invaliditetom sa 100% oštećenja organizma,
- b) II grupa-lica sa invaliditetom sa 90% oštećenja organizma.

(2) Lica sa invaliditetom kod kojih je utvrđen stepen oštećenja organizma u visini od 60%, 70% i 80% mogu ostvarivati prava iz člana 7. stav (1) tač. d), e), f), g), h) i j) ovog zakona, koja su regulisana propisima iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, zapošljavanja, te kantonalnim propisima u pogledu visine novčanih iznosa, uslova njihovog ostvarivanja i postupka za njihovim ostvarivanjem.

A. Naknada za ličnu invalidninu

Član 12.

(Utvrđivanje visine naknada za ličnu invalidninu)

(1) Lična invalidnina određuje se u mjesečnom iznosu, srazmjerno stepenu oštećenja organizma prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta.

(2) Mjesečni iznosi lične invalidnine određuju se u procentu od osnovice definisane u članu 18. ovog zakona i to:

Grupa	Procenat
a) I - lica sa invaliditetom sa 100% oštećenja organizma	40%
b) II - lica sa invaliditetom sa 90% oštećenja organizma	30%

B Naknada za njegu i pomoć od drugog lica

Član 13.

(Uslovi za ostvarivanjem prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica)

- (1) Radi ostvarivanja prava na naknadu za njegu i pomoć od drugog lica, lica sa invaliditetom razvrstavaju se u dvije grupe i to:
  - a) Prva grupa – lica sa invaliditetom koja su, prema ocjeni Instituta, upućena na stalnu njegu drugog lica i ne mogu samostalno, bez pomoći druge osobe, udovoljiti svojim osnovnim životnim potrebama.
  - b) Druga grupa – lica sa invaliditetom koja, prema ocjeni Instituta, ne mogu potpuno udovoljiti svojim bitnim životnim potrebama.
- (2) U prvu grupu spadaju lica sa invaliditetom koja su zbog utvrđenog oštećenja organizma trajno vezane za postelju ili invalidska kolica i lica bez oba gornja ekstremiteta, a koje se zbog takvog stanja ne mogu samostalno kretati u stanu i izvan stana, uzimati hranu, oblačiti se i svlačiti, održavati ličnu higijenu i obavljati druge osnovne fiziološke potrebe, kao i slijepa lica čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 sa korekcijom.
- (3) U drugu grupu spadaju lica sa invaliditetom koje se ne mogu samostalno bez pomoći druge osobe kretati izvan stana radi nabavke osnovnih životnih potrepština i korištenja zdravstvene zaštite; lica sa mentalnim i intelektualnim invaliditetom koje zahtijevaju trajni podstrek i nadzor drugog lica u cilju zadovoljavanja nekih bitnih životnih potreba.

Član 14.

(Utvrđivanje visine naknada za dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i isključenje od korištenja)

- (1) Mjesečni iznos naknade za njegu i pomoć od drugog lica određuje se u procentu od osnovice iz člana 18. ovog zakona i to:

a) I grupa	100% od osnovice
b) II grupa	50% od osnovice
- (2) Pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ne može ostvariti lice sa invaliditetom smješteno u ustanovu socijalne zaštite, ukoliko troškovi smještaja u cjelosti ili djelimično, padaju na teret općinskog, odnosno kantonalnog budžeta, bez obzira na visinu participacije.
- (3) Lice sa invaliditetom koje je smješteno u ustanovu socijalne zaštite može, uz ispunjenje svih ostalih uslova predviđenih ovim zakonom, ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ukoliko on, članovi njegove porodice, staratelj ili treće lice, u cjelosti snose troškove smještaja u ustanovi.

C Naknada za ortopedski dodatak

Član 15.

(Uslov za ostvarivanjem i utvrđivanje visine naknada za ortopedski dodatak)

- (1) Naknadu za ortopedski dodatak može ostvariti lice kod kojeg je, u skladu sa ocjenom Instituta utvrđena potreba za ovakvim vidom materijalne zaštite, a kod kojeg je došlo do amputacije najmanje jednog ekstremiteta ili teškog oštećenja funkcije ekstremiteta, slijepo lice kao i lice sa enukleacijom jednog oka, te lice sa oštećenjem sluha koje koristi slušni aparat.
- (2) Ortopedski dodatak određuje se u mjesečnom iznosu u visini od 7% od osnovice iz člana 18. ovog zakona.

Član 16.

(Ograničenje u korištenju prava zbog određenih kaznenih djela)

- (1) Prava utvrđena ovim zakonom ne može ostvarivati lice koje je pravomoćnom sudskom presudom osuđeno za krivična djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ugrožavanja ustavnog poretka i sigurnosti Bosne i Hercegovine ili Federacije i krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, zbog ratnih zločina.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana gubi pravo koje joj je u skladu sa odredbama ovog zakona, priznato prije donošenja presude.
- (3) Prestanak prava iz stava (2) ovog člana, utvrdit će prvostepeni organ posebnim rješenjem, zaključno sa danom pravomoćnosti presude.
- (4) Licu koje je ostvarilo pravo po ovom zakonu, a protiv kojeg je pokrenut krivični postupak zbog djela iz stava (1) ovog člana, ne isplaćuju se novčana primanja za vrijeme do okončanja tog postupka, o čemu prvostepeni organ donosi posebno rješenje.
- (5) Zadržana novčana primanja isplatit će se licu iz stava (4) ovog člana, ukoliko krivični postupak protiv njega bude pravomoćnom odlukom suda obustavljen, ili ako korisnik pravomoćnom presudom bude oslobođen optužbe, odnosno, ako optužba protiv njega bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda.

Član 17.

(Utjecaj sudskih presuda na korištenje prava)

- (1) Korisniku prava, osuđenom pravomoćnom sudskom presudom na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci i duže, ne pripadaju ta prava za vrijeme dok se nalazi na izdržavanju kazne.

- (2) Ako se korisnik novčanih naknada za priznata prava nalazi u pritvoru, članovima porodice koje korisnik izdržava za vrijeme trajanja pritvora, isplaćuje se polovina tih primanja. Zadržana polovina primanja isplatit će se korisniku, ako krivični postupak bude pravomoćnom odlukom suda obustavljen ili ako korisnik pravomoćnom presudom bude oslobođen optužbe, odnosno, ako optužba protiv njega bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda.

Član 18.

(Osnovica za obračun novčanih naknada)

- (1) Osnovica za obračun visine mjesečnih novčanih naknada po ovom zakonu, iznosi 80% najniže plaće u Federaciji, a visinu najniže plaće utvrđuje svojim aktima Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) u skladu sa Zakonom o radu.
- (2) Osnovica se usklađuje sa izmjenama visine najniže plaće.
- (3) Ukoliko se zbog usklađivanja osnovice mijenjaju visine novčanih naknada za priznata prava, korisnicima se neće izdavati nova rješenja, ali će im biti isplaćene naknade u skladu sa izmijenjenim iznosima.

Član 19.

(Povrat neosnovano isplaćenih sredstava)

- (1) Prava lica sa invaliditetom u skladu sa članom 7. stav (1) tač. a), b) i c) ovog zakona, su lična i neprenosiva i prestaju smrću korisnika ili prestankom postojanja zakonskih uslova za njihovim korištenjem, te se ista ne mogu nasljeđivati.
- (2) U slučaju smrti korisnika prava ili nekog drugog razloga, čije postojanje utječe na korištenje, obim i prestanak prava, zakonski nasljednici, staratelji, srodnici i punomoćnici obavezni su u roku od 15 dana od dana smrti, o toj činjenici, obavijestiti nadležni prvostepeni organ-donosioca prvostepenog rješenja, koji je rješavao o pravu umrlog podnosioca zahtjeva.
- (3) Ukoliko lica iz stava (2) ovoga člana u navedenom roku ne prijave činjenicu smrti, protiv istih će biti pokrenuti postupci povrata neopravdano isplaćenih sredstava.
- (4) Lice kojem je isplaćeno novčano primanje prema ovom Zakonu, a na koje nije imalo pravo, dužno je vratiti primljeni iznos ako je :
- a) na osnovu netačnih podataka za koje je znalo ili moralo znati da su netačni, ili je na neki drugi protivpravni način ostvarilo novčano primanje koje mu ne pripada ili je ostvarilo novčano primanje u većem iznosu od onog koje mu pripada;
  - b) ostvarilo novčano primanje zato što nije prijavilo nastale promjene koje utječu na gubitak, prestanak ili smanjenje obima nekog prava, a znalo je ili je moralo znati za te promjene;
  - c) primilo novčani iznos veći od iznosa koji mu je odobren rješenjem.

- (5) Dospjeli, a neisplaćeni iznosi novčanih primanja utvrđenih na osnovu ovog zakona, čine dio ostavinske mase i isplaćuju se nasljednicima u skladu sa odlukom nadležnog suda donesenom u ostavinskom postupku.
- (6) Ukoliko korisniku prava bude isplaćen veći iznos od pripadajućeg, povrat preisplaćenih sredstava se može vršiti i djelimičnim umanjnjem njegovih redovnih mjesečnih naknada po ovom zakonu, koje traje sve dok preisplaćeni novčani iznos ne bude vraćen.

Član 20.

(Nadležnost za isplatu i korekcija koeficijenta)

- (1) Isplate novčanih naknada za priznata prava vrši Federalno ministarstvo rada i socijalne politike po službenoj dužnosti (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Novčana sredstva za isplatu za priznata prava lica sa invaliditetom se u cjelosti osiguravaju u federalnom budžetu.
- (3) Isplate mjesečnih novčanih primanja izvršit će se na osnovu planiranih sredstava za budžetsku godinu, u kojoj se vrši isplata.
- (4) Ukoliko planirana budžetska sredstva za tekuću godinu budu nedovoljna, raspoloživa sredstva dijele se iznosom potrebnim za isplatu i određuje koeficijent za mjesečna davanja, koji ostaje na snazi do rebalansa ili usvajanja novog budžeta.
- (5) Odluku o visini koeficijenta iz stava 4. ovoga člana donosi Vlada Federacije, na prijedlog nadležnog ministarstva.
- (6) Isplate mjesečnih novčanih primanja izvršene na način utvrđen stavovima 4. i 5. ovog člana smatraju se konačnim.
- (7) U slučaju izmjene visine koeficijenta, korisnicima prava se neće izdavati nova rješenja, ali će im biti isplaćeni umanjjeni korigovani novčani iznosi.

VII ISPLATA NOVČANIH NAKNADA ZA PRIZNATA PRAVA

Član 21.

(Izjednačavanje mogućnosti)

Svrha isplate novčanih naknada licima iz člana 11. stav (1) u smislu ovog zakona je naknada za izjednačavanje mogućnosti po osnovu invaliditeta, odnosno namjera države da licima sa najtežim stepenom oštećenja organizma, nadoknadi dio troškova prouzrokovan invaliditetom, radi izjednačavanja mogućnosti i omogućavanja uključenja u sve društvene tokove.